

4. Sertéshús

4.1. Világ- és európai piaci tendenciák

Az USDA adatai szerint a **globális sertéshús-termelés** 102 millió tonna körül alakult 2010-ben, **1%-kal nőtt** az előző évihez képest, elsősorban Kína, valamint Brazília és Oroszország termelésének bővülése miatt.

A világtermelés csaknem felét adó Kína kibocsátása 2%-kal nőtt, így termelése meghaladta az 50 millió tonnát. A kínai kormányzat nemcsak a termelést támogatja, hanem a termékpálya egészét (hízalás, vágás, feldolgozás, hűtlánc). A takarmány árának emelkedése kedvezőtlen hatást gyakorolt a sertéstartás jövedelmezőségére, ezért kormányzati intézkedés keretében felvásárolták a sertéseket, ha a sertés/takarmány árarány 6 alatt volt négy héten keresztül (2010 áprilisában két alkalommal került sor állami felvásárlásra). Az USDA előrejelzése szerint 2011-ben további 3%-kal bővíthet Kína sertéshús-termelése.

Az EU Bizottság becslése szerint az EU-ban 2%-kal csaknem 22 millió tonnára nőtt a sertéshús termelése 2010-ben, elsősorban a régi tagállamok, valamint Lengyelország bővülő kibocsátása miatt. Ezzel szemben a legtöbb új tagállamban visszaesett a termelés. Németországban 3%-kal nőtt a sertések vágása egyrészt a malac- és élősertés-import növekedése, másrészt a közép-kelet-európai országokba – elsősorban Lengyelországba – irányuló élősertés-export csökkenése miatt. Németországban a termelés koncentrációja várhatóan folytatódik (a Vion, a Tönnies és a Westfleisch már a termelés több mint felét adja). Dániában a sertések vágása 4%-kal bővült 2010-ben az előző évihez képest, megfordítva az elmúlt évek csökkenő tendenciáját. A vágások növekedése a malac és élősertés-export csökkenésének köszönhető, mivel a hazai piacon hizlalták és vágták le az állatokat, és hús formájában exportálták. Hollandiában a vágások száma 1%-kal nőtt.

Az USA-ban 3%-kal 10 millió tonnára csökkent a sertéshús-termelés 2010-ben. Brazília termelése 1,3%-kal nőtt (3,17 millió tonnára) a sertéshús iránti rendkívül élénk belpiaci kereslet miatt.

Oroszország sertéshús termelése 2%-kal 2,3 millió tonnára nőtt, mivel a súlyos aszály és az ezzel összefüggő takarmányhiány, illetve a magas takarmányárak miatt több sertést vágtak le. A kormány továbbra is támogatja a termelőket és a feldolgozókat. Oroszország jelenleg 75%-ban önálló sertéshúsból, amely 2020-ra 85%-ra bővíthet.

A **sertéshús globális kereskedelme** 6 millió tonna körül alakult 2010-ben, és jelentősen **élénkült** a 2009. évi visszaesés után. A globális sertéshús-import 2%-kal, az export 7%-kal nőtt a 2010-ben, ugyanakkor még nem érte el a pénzügyi és gazdasági válság előtti szintet.

A legnagyobb sertéshús-exportőr az USA, az EU, Kanada és Brazília volt 2010-ben. Az USA a csökkenő termelés, az erős dollár és a kevésbé versenyképes sertéshúsárak ellenére 9%-kal növelte a sertéshús exportját (2 millió tonnára), elsősorban Mexikó, Kanada és Kína irányába. Az EU fontos célpiai (Oroszország és Dél-Korea) felé ugyanakkor csökkent az USA kivitele.

Az EU sertéshús exportja a termelés növekedése, továbbá az élénk külpiai kereslet hatására 16%-kal 1,5 millió tonnára nőtt 2010-ben az előző évihez képest. Az EU legnagyobb sertéshús-exportőre Németország volt 2010-ben, emellett a harmadik legnagyobb sertéshús-termelő lett a világon. Az uniós sertéshús versenyképessége javult, ugyanis az USA-ban és Braziliában magasak voltak a sertésárak.

Brazília sertéshús-exportja a Brazil Sertéshús-feldolgozók és Exportőrök Szövetségének adatai szerint 11%-kal csökkent 2010-ben az előző évihez képest, a rendkívül élénk belpiaci kereslet miatt.

A legtöbb sertéshúst Japán, Oroszország, Mexikó, az USA, Dél-Korea, Hongkong és Kína importálta a világon, és a behozatal mennyiségét – Dél-Korea kivételével – növelték 2010-ben.

Japán sertéshús importja annak ellenére nőtt 1,15 millió tonnára, hogy a fogyasztás mérséklődése 2010-ben is folytatódott (-1%), a belpiaci termelés ennél nagyobb mértékben, 2%-kal csökkent. Kínában és Oroszországban a fogyasztás és a termelés is bővült, de az előbbi nagyobb mértékben.

Az USDA előrejelzése szerint a globális sertéshús-termelés 2%-kal bővülhet 2011-ben, amelynek körülbelül 80%-át Kína adja. Brazíliában az élénk belpiaci kereslet mellett az exporttal kapcsolatos optimizmus is kedvező hatással van a termelés bővítésére (3% körüli növekedés várható). Az EU Bizottság előrejelzése szerint a Közösségben a termelés 1% körüli emelkedésére lehet számítani 2011-ben.

A globális sertéshús-export nem változik lényegesen 2011-ben, ugyanakkor átrendeződés várható a szereplők között, elsősorban az EU kárára. Az EU exportja a szűkebb kínálat és az erősödő világpiaci verseny miatt mérséklődhet. A globális sertéshús-import 3%-kal nőhet, de várhatóan még nem éri el a 2008. évi szintet. Kiemelkedő az ázsiai és az észak-amerikai piacok élénkülő kereslete.

A Gira előrejelzése szerint világ húskereskedelme erőteljesen fejlődik a következő tíz évben, elsősorban a népesség növekedése és az életszínvonal emelkedése, illetve a vásárlóerő javulása miatt. Az USA és Brazília lesz a fő haszonélvezője ennek a folyamatnak, mivel kedvezőek a szója-termesztés és hústermelés bővítésének feltételei. Kína és Oroszország – a belső termelés növekedése ellenére – várhatóan továbbra is importra szorul.

Az EU Bizottság előrejelzése szerint az EU sertéshús-termelése 7%-kal 23,7 millió tonnára bővülhet 2020-ig. A sertéshús-export a 2010. évi 1,5 millió tonnáról várhatóan 1,2 millió tonnára csökken, de az Unió továbbra is nettó exportőr marad. A sertéshús marad a legnagyobb mennyiségben fogyasztott húsféle, amelynek egy főre jutó fogyasztása meghaladhatja a 43 kg-ot 2020-ban.

4.2. Hazai piaci tendenciák

4.2.1. Kínálat

Magyarországon **folytatódott a sertésállomány csökkenése** 2010-ben. A KSH adatai szerint 3,168 millió sertést tartottak az országban 2010. december 1-jén, az állomány egy év alatt 2%-kal fogyott. Az egyéni gazdaságokban tartott sertések száma csupán 864 ezer egyed volt, szemben a 2008. évi 1,1 millió darabbal. Az anyakocák száma nagyobb mértékben, 7%-kal 219 ezerre esett vissza, ami mutatja a sertéstartási kedv mérséklődését, és az állomány további csökkenését vetíti előre.

A sertésállomány csökkenése miatt a hazai alapanyag továbbra sem fedezte a vágóhidak szükségletét, ezért az élő sertések importja 2010-ben 42%-kal bővült az előző évihez képest. Az import sertések hazai termelésből származónál alacsonyabb ára is a behozatalt ösztönözte. Az élősertés-import kétharmada Hollandiából és Lengyelországból származott. Emellett Németországból, Csehországból és Szlovákiából vásároltuk a legtöbb élő sertést.

A sertésállomány csökkenése mellett, az élősertés-import bővülése nem volt elegendő a húsfeldolgozók szükségletének kielégítéséhez, így a sertéshús-import is nőtt 25%-kal. Németország, Lengyelország és Franciaország voltak a fontosabb beszállítók.

4.2.2. Bel- és külpiazi értékesítés

A vágóhidak kereslete egész évben élénk volt a sertések iránt, a sertések vágása élősúlyban kifejezve 7,5%-kal nőtt 2010-ben az előző évihez képest az AKI vágási statisztikája szerint.

Az élénk külpiazi kereslet lehetővé tette a sertéshús-export 47%-os növekedését 2010-ben az előző évihez képest (7. melléklet). A legfontosabb exportpartner, Románia felé 3%-kal csökkent a kivitel, Olaszország, Japán, Szlovákia, Ukrajna és Dél-Korea irányába ugyanakkor bővült a sertéshús-export.

Magyarország sertéshúsból nettó exportőr, élősertésből nettó importőr volt a vizsgált időszakban. Az élő sertés és sertéshús külkereskedelmi egyenlege forintban számolva 34%-kal javult.

Az AKI PÁIR reprezentatív adatai szerint a darabolt sertéshús (karaj, tarja, comb) belföldi értékesítése 10%-kal nőtt, a félértésé nem változott lényegesen 2010-ben az előző évihez képest.

4.3. A piaci árak tendenciája

Braziliában és az USA-ban rekordszintet ért el a sertés ára, míg az EU-ban kismértékben csökkent 2010-ben az előző évihez képest. Ezért az uniós sertéshús versenyképessége javult a világpiacon, amihez az euró többi valutával szembeni gyengülése is hozzájárult.

Braziliában, Minas Gerais régióban brazil reálban kifejezve 20%-kal volt magasabb a sertések ára 2010-ben, mint az előző évben. Az árak emelkedését a belpiaci kereslet élénkülése okozta. A sertéshús fogyasztása 13%-kal bővült, a marhahús árának nagyarányú emelkedése és az életszínvonal javulása miatt. Az exportárak is emelkedtek (amerikai dollárban kifejezve 23%-kal), ami ellensúlyozta az export mennyiségének csökkenését.

Az USA-ban a szűk belpiaci kínálat, valamint az élénk külpiazi kereslet miatt a sertés ára 1996 óta nem látott magasságba szökött, dollárban kifejezve 33%-kal, forintban 37%-kal haladta meg az előző évi szintet (15. ábra).

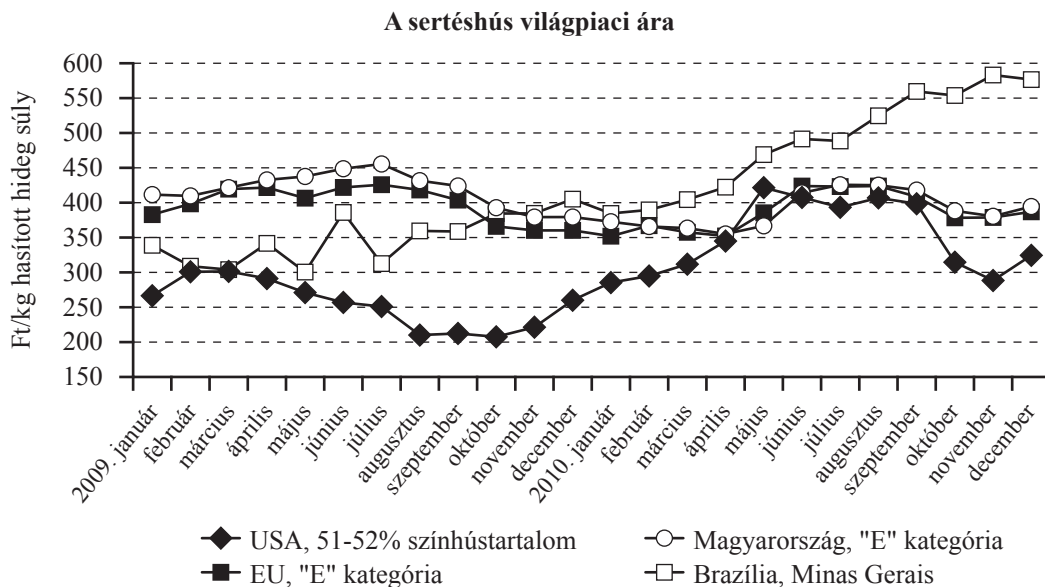
Az EU-ban a kínálat növekedése mellett a belső kereslet stagnálása a sertések árának kismértékű csökkenését eredményezte. A piacsabályozás szempontjából referenciának tekintett „E” kereskedelmi osztályba tartozó sertés vágóhídi belépési ára 1,41 euró/kg hasított hideg súly volt 2010-ben, szemben az előző évi 1,42 euró/kg-mal.

A Bizottság előrejelzése szerint az Unióban 1-2%-kal magasabb lesz a vágósertés termelői ára 2011 első félévében, mint egy évvel korábban. Az USA-ban is a sertések árának emelkedése várható. Az OECD-FAO becslése szerint, a sertésciklus figyelembe vételével a világpiaci árak 2013-2014-ben érhetik el a csúcspontjukat, majd csökkennek és az évtized végére ismét magasabb szintre jutnak.

A magyarországi sertésárak egész évben követték az uniós tendenciákat. **A vágósertés termelői ára** 360 Ft/kg hasított meleg súly volt 2010-ben, **7%-kal csökkent** az előző évihez képest (8. melléklet).

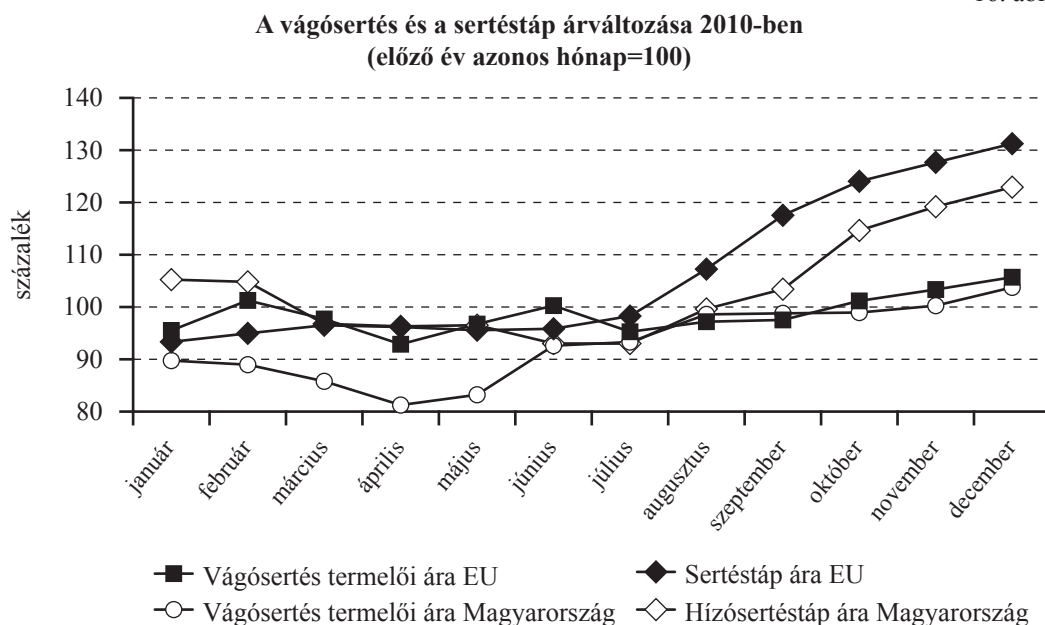
Az uniós tendenciák mellett az import sertés árának is ármérséklő hatása volt magyarországi sertéspiacon. A vágóhidak az import sertést a hazai termelésből származónál 5%-kal alacsonyabb áron vásárolták. A termelők nem tudták elismertetni a takarmány árának emelkedését, így a sertés/takarmány áráránya 10%-kal romlott 2009-hez viszonyítva (16. ábra). Az EU-ban a magyarországinál kisebb mértékben csökkent az áráránya.

15. ábra

Forrás: USDA, MPB, EU Bizottság, AKI PÁIR

16. ábra

Forrás: EU Bizottság, AKI PÁIR

Magyarországon a termékpálya további fázisai követték a termelői árak csökkenését. A fél-sertés feldolgozói értékesítési ára 6%-kal csökkent 2010-ben 2009-hez viszonyítva, a darabolt sertéshúsé (karaj, tarja, comb) 1%-kal mérséklődött (9. melléklet). A KSH adatai szerint a karaj és a comb fogyasztói ára 5, illetve 6%-kal volt alacsonyabb, mint 2009-ben.

